Anexa 4

Precizări privind organizarea și desfășurarea olimpiadei de limbi clasice

Olimpiada de limbi clasice se desfășoară conform prevederilor din *Metodologia - cadru de organizare și desfășurare a olimpiadelor și concursurilor școlare*. Scopul general al acestui concurs este identificarea și valorizarea elevilor cu un înalt nivel de competență la limbi clasice, precum și promovarea excelenței în domeniul culturii umaniste, prin valorificarea atributelor acestor discipline de studiu, care presupun relaționări lingvistice și culturale complexe. Prin studierea disciplinelor clasice la nivelul excelenței, elevii conștientizează necesitatea raportării civilizației moderne la cultura clasică, pentru a dobândi o viziune globală asupra umanității, definind, deopotrivă, eforturile omului antic și modern de înțelegere a condiției umane, în context universal. În perioada postmodernă, componentele culturale specifice Antichității, reconsiderate critic și adaptate istoric, au devenit dimensiuni-cheie ale societății contemporane, prezente și în infrastructura culturală a omului contemporan: *rigoarea, virtuțile esteticii clasice, robustețea și eleganța limbii latine pentru toate limbile din trunchiul romanic, modelele literaturii clasice, sistemele teologice ale creștinismului, înclinația spre acțiune, ordine, disciplină, contemplația și reculegerea, valorile etice.*

PRINCIPII GENERALE

a. Tematica unică la nivel național pentru etapa locală / pe sector, în vederea eficientizării procesului de selecție și a unificării criteriilor de ierarhizare a concurenților, dar cu respectarea particularităților locale;

b. Eliminarea unor conținuturi dificile/ puțin relevante (e.g. la clasa a X-a – verbele semideponente și defective; la clasele XI-XII – conjugările perifrastice);

c. Eliminarea unor itemi cu grad de dificultate prea ridicat/ cu soluții discutabile (e.g. identificarea speciilor cazuale la clasa a X-a, retroversiunea la aproape toate clasele, analiza frazei la clasele a XI-a, a XII-a);

d. Adecvarea unor subiecte tradiționale la competențele urmărite (e.g. eseul semistructurat la clasele XI, XII, cronofag pentru elevi și dificil de evaluat pentru profesori, a fost înlocuit de analiza literară a unui text bilingv).

LIMBA LATINĂ N.B. Conținuturile și nivelul de dificultate al subiectelor pentru etapa națională vor respecta următoarele indicații:

Clasa a VIII-a

1. Traducerea unui text relevant pentru noțiunile de limbă vizate.

2. Noțiunile gramaticale: - morfologia numelui: substantivul (la etapa locala declinările I-II, pentru etapa județeană declinările I-III), adjectivul (prima clasa), fără gradele de comparație, pronumele personal și pronumele posesiv – doar la etapa județeană: morfologia verbului: *esse* și verbe regulate: la etapa locală – indicativul prezent, la etapa județeană se adaugă indicativul imperfect. Se adaugă la etapa națională comparația neregulată (bonus / malus, magnus / parvus). Textul va avea dimensiuni reduse (maximum trei rânduri). Pentru orice secvență de text care depășește nivelul așteptat de cunoștințe al elevilor se vor oferi explicații punctuale / sugestii de traducere. De asemenea, dacă se va considera necesar, se va oferi un indiciu de decriptare a sensului global al textului (e.g. titlu, fraza de început în limba română). Se recomandă ca elevii să fie familiarizați cu regulile esențiale ale topicii latine.

3. Analiza morfologică a unor cuvinte din text – substantive, verbe, adjective sau pronumele studiate – cu precizarea tuturor categoriilor gramaticale.

4. a) Exerciţii gramaticale de diverse tipuri, conform programei şcolare. b) Identificarea şi explicarea erorilor de limbă română într-un enunţ din perspectiva gramaticii latine.
5. Noţiuni de istorie şi civilizaţie (valorificate în cadrul unui subiect distinct): etapa locală: mituri fondatoare (legenda lui Romulus si Remus); etapa judeţeană: se adaugă elemente de mitologie – corespondentul elin, reprezentările şi funcţiile zeilor: Iuppiter, Iuno, Mars, Venus, Vesta; etapa naţională: se adaugă prezentările zeilor Minerva, Mercurius, Vulcanus, Neptunus, Ianus. Este esenţial ca elevii să cunoască, dincolo de detaliile menţionate, un pasaj mitic reprezentativ pentru fiecare din zeii menţionaţi.

Clasa a IX-a
1. Traducerea unui fragment de text din C. Iulius Caesar, *De bello Gallico* – eventual adaptat, prin eliminarea structurilor care depăşesc programa de studiu şi prin reformulare, acolo unde este nevoie. Noţiunile gramaticale: - morfologia numelui: substantivul (la etapa locală declinările I-III, pentru etapa judeţeană şi cea naţională toate declinările), adjectivul (la etapa locală prima clasă – fără grade de comparaţie, la judeţeană prima şi a doua clasă fără grade de comparaţie, la naţională se adaugă comparaţia regulată; comparaţia neregulată *-bonus / malus, magnus / parvus* - poate apărea într-un context latinesc), pronumele (la locală şi judeţeană personal, reflexiv şi posesiv, la naţională se adaugă relativul, precum şi demonstrativele *is, hic* şi *ille*) - morfologia verbului: la etapa locală – indicativul prezent, imperfect; la cea judeţeană se adaugă indicativul viitor şi imperativul prezent, la naţională se adaugă indicativul perfect şi conjunctivul prezent şi imperfect (toate la diateza activă). - textul va avea dimensiuni reduse (maximum patru rânduri). Se vor evita conjuncţiile cu multe sensuri (ut şi cum) sau concordanţele care presupun reguli speciale. Majoritatea propoziţiilor vor fi principale, dar este posibil să apară subordonate introduse prin conjuncţii explicite, care pot fi înţelese cu ajutorul dicţionarului. Nu vor apărea subordonate cu infinitiv sau cu participiu. Vor fi evitate situaţiile sintactice speciale (e.g. – genitivul complement, acuzativul de relaţie etc.), dar este posibil să apară complemente în ablativ fără prepoziţie, deci se recomandă ca elevii să fie familiarizaţi cu situaţiile cele mai frecvente şi concrete ale ablativului instrumental (tradus prin cu, prin etc.). Textul poate conţine predicate nominale, conjuncţia enclitică *–que*, nume de populaţii sau de personaje. Va fi alterat cât mai puţin cu putinţă – se recomandă, aşadar, ca elevii să fie familiarizaţi cu topica latină.
2. Analiza morfologică a unor cuvinte din text – substantive, verbe, adjective sau pronumele studiate – cu precizarea tuturor categoriilor gramaticale.
3. Exerciţii gramaticale de diverse tipuri, conform programei şcolare – selectarea „intrusului" dintr-o listă de cuvinte, treceri de la singular la plural etc., înlocuiri, refaceri de propoziţii, completarea desinenţelor. Nu se va propune subiect de retroversiune.
4. Identificarea în textul necunoscut a unor termeni a căror rădăcină se poate regăsi în vocabularul limbilor moderne.
5. Noţiuni de istorie şi civilizaţie: Personaje emblematice pentru destinul Romei: Aeneas, Romulus, Numa Pompilius, Tarquinius Superbus (etapa judeţeană) Instituţiile politice esenţiale ale Romei republicane: Senatul, magistraturile ordinare şi extraordinare şi atitudini civice în perioada de început a republicii: Cincinnatus, Lucretia şi Brutus (etapa naţională) Bibliografie: Titus Livius, *Ab Urbe condita*

Clasa a X-a
1.Traducerea unui fragment de text (maximum 8 rânduri) din C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*; dacă se va considera necesar, se vor propune explicaţii punctuale sau sugestii de traducere pentru aspectele mai dificile.

2.Noţiunile de limbă verificate: - morfologie: morfologia numelui (fără pronumele nehotărâte) şi a verbelor regulate, integral (inclusiv verbele deponente). Verbele neregulate principale şi compuşii lor vor fi introduse gradat, astfel: *esse* (inclusiv *posse*) şi *ire* pentru faza locală şi cea judeţeană; *ferre* pentru pentru faza naţională. Nu se mai urmăreşte însuşirea problematicii verbelor semi-deponente şi defective. - sintaxa: sintaxa cazurilor (v. cap. 2. Analiza) – nu se cere parcurgerea ei pentru etapa locală; sintaxa frazei: relativă determinativă (reală/ atributivă), pentru faza locală, completivă infinitivală şi participială absolută (se adaugă la faza judeţeană), participială relativă (se adaugă la faza naţională). Se recomandă ca textul să fie însoţit de un fragment iniţial şi altul final traduse în limba română, lucru care facilitează şi înţelegerea bucăţii de tradus, sau de un titlu sugestiv pentru conţinutul fragmentului. Se recomandă ca textul să nu conţină stil indirect (decât, eventual, o propoziţie principală devenită completivă infinitivală, cu verbul *dicendi* clar exprimat) sau infinitive istorice şi să se evite, pe cât posibil, apariţia subordonatelor introduse prin *ut* sau *cum*.
3. Analiza: în formularea cerinţelor se va urmări recunoaşterea funcţiilor primare ale cazurilor (subiect, predicat verbal/nominal, atribut, complement direct, indirect, de agent şi circumstanţialele cele mai frecvente: de loc, timp, mod, instrumental, sociativ, cauzal) şi recunoaşterea structurilor propoziţionale noi (infinitivală, participiale, relativă determinativă). Se pot propune anumite cuvinte sau propoziţii pentru analiza morfo-sintactică sau li se poate cere elevilor să identifice în text cuvinte sau propoziţii care se supun unor anumite criterii.
4. Retroversiune, pe baza noţiunilor precizate mai sus (un text din opera lui Caesar tradus în română, pe care elevii trebuie să-l retraducă în latină). Se vor verifica cu precădere chestiunile legate de structurile sintactice noi (infinitivale, participiale etc.). Nu se va propune subiect de cultură şi civilizaţie.

Clasa a XI-a

1.Traducerea unui fragment de text din C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*. Fragmentul nu va fi adaptat, dar poate fi însoţit de explicaţii sau sugestii de traducere.
2.Noţiunile de limbă: morfologie – integral; sintaxa – fără stilul indirect şi fără conjugările perifrastice. Pot apărea situaţii de *consecutio temporum* la completive, precum şi infinitive istorice. Textul poate conţine propoziţii circumstanţiale.
3. Comentariul unui text bilingv din următoarele opere ale lui M. Tullius Cicero: *In Catilinam* (prima oratio) faza locală, *De officiis* (cartea a III-a) (faza judeţeană), *De re publica* şi *Pro Archia poeta* se adaugă la faza naţională. Începând cu anul şcolar 2008-2009 NU mai există subiecte de analiza gramaticală sau de retroversiune.

Clasa a XII-a

1. Traducerea unui fragment de text din opera lui M. Tullius Cicero (orice titlu). Fragmentul nu va fi adaptat, dar poate fi însoţit de explicaţii sau sugestii de traducere.
2. Noţiunile de limbă: morfologie şi sintaxă (integral), conform programei şcolare. Se recomandă prudenţă în alegerea unor fragmente sau texte care să conţină fragmente de stil indirect. Pot apărea situaţii de *consecutio temporum*, dar nu şi conjugările perifrastice.
3. Comentariul unui text bilingv (sau analiza comparativă a unor texte) din următorii autori: Catullus, *Carmina*, lirica erotică (faza locală), Vergilius, *Aeneis*, cărţile I-VI (se adaugă la faza judeţeană), VII-XII şi Horatius, *Carmina*, se adaugă la faza naţională. Nu există subiecte de analiză gramaticală sau de retroversiune.

Inspector General,
Mina-Maria RUSU